

Ekstensiv bærproduktion uden kemi

Økologiske solbær af sorten Ben Hope plantet på 9 m rækkeafstand med kløvergræs imellem rækkerne. Planteafstanden er 40 cm. Hvis man opfylder Landbrugsstyrelsens betingelser for frugt- og bærtillæg, udløser det et årligt tilskud på 4.000 kroner pr. hektar.

Bærbuske og korn på samme mark er en ekstensiv dyrkningsform hos enkelte økologiske landmænd. En af dem er Henrik Skov, der bekæmper ukrudt med varmt vand

✎ Annemarie Bisgaard

Henrik Skov i Gudum ved Lemvig er en af de økologiske landmænd, der har plantet solbær, ribs og stikkelsbær på stor rækkeafstand og derved kan opnå et frugttillæg på 4.000 kroner årligt oven i arealtilskuddet. Betingelsen for frugttillæg er blandt andet, at der skal være et minimumantal planter, og at arealet skal fremstå som en plejet kultur i veldefinerede rækker.

- Buskene er plantet på 40 cm afstand, og der er ni meter mellem rækkerne, så det passer til vores såmaskine, når vi sår korn eller græs imellem, fortæller Henrik Skov til en gruppe bæravlere, der sammen med konsulent Hanne Lindhard, HortiAdvice, er på besøg sidst i juni.

Helt usprøjtet

Ejendommen Øster Lind blev lagt om til økologisk drift i 2007. Det gælder også de 14 ha med ekstensiv bærproduktion, der blev etableret i 2015-2016.

- Det er en proces at lægge om til økologi. Man skal vænne sig til ukrudt, sygdomme og skadedyr på en ny måde. Men vi er nu kommet så langt, at vi aldrig hverken siger eller tænker "bare vi lige kunne sprøjte". Det gælder også i bærbuskene, fortæller Henrik Skov, der

for 14 år siden ophørte med en produktion af malkekvæg og nu dyrker i alt 400 ha med blandt andet økologiske lupiner, hestebønner, græsfrø, korn og bær.

- Vi sprøjter ikke med noget som helst, heller ikke biologiske midler. Vi sælger det hele som usprøjtet, det skal man kunne stole på. Så tager vi det udbytte, der kommer. Vi tror på, at der hen ad vejen opstår en balance mellem nytte dyr/skadedyr og nyttesvampe/skadelige svampe, og at vi skal gøre en indsats for at give 'de nyttige' gode vilkår. I korn oplever vi for eksempel stort set ikke problemer med meldug længere, fortæller Henrik Skov, der deltager i et

projekt med sribedyrkning, hvor der blandt andet sås blomsterfrøblanding ud i striberne med korn for at se, hvilken effekt det har på biodiversitet, nytte dyr med mere.

Varmt vand mod ukrudt

Ukrudtsbekæmpelsen i bærrerne forsøger Henrik Skov at løse på en speciel måde, nemlig ved hjælp af varmt vand.

- Vi bruger kogende vand på ukrudtet. Sammen med virksomheden Reno, der blandt andet producerer højtryksrensere, har vi lavet en maskine, der sprøjtevan der 25-30 cm på hver side af rækken. Det virker godt på ukrudtet, når vi kører fire gange om året: To gange tidligt forår, én gang før kornet mellem bærrækkerne skrider og én gang efter høst, fortæller Henrik Skov, der denne sommer er ærgerlig over, at programmet til varmtvandsmaskinen 'stod af' efter forårets to første behandlinger. Reparationen er i gang, så han kan fastholde den metode til ukrudtsbekæmpelse.

- To oliefyr på sprøjten varmer 50 liter vand op til 103 grader i minuttet. Det sker under et tryk på én bar. Det bety-

Tidsler er ved at blive et problem, og Henrik Skov overvejer derfor en højre andel af slættgræs som afgrøde mellem rækkerne, her stikkelsbærsorten Invicta.

I den usprøjtede mark med Ben Hope solbær kunne der findes frostmåler, viklerlarver og spindemøl.

der, at vandet er cirka 98 grader, når det rammer planterne. Vi bruger 0,5-1 liter kogende vand pr. løbende meter, når vi kører med 1,5-2,5 km i timen, fortæller Henrik Skov, der anvender cirka 13 liter dieselolie pr. hektar til behandlingen. Han håber, at mikrobølger i fremtiden kan erstatte det varme vand, fordi det vil være mere miljøvenligt.

Afsætning

Afsætningen af Øster Linds bærproduktion har gennem årene været en udfordring.

- Det første år solgte vi til Thy Økobær, men derefter har vi fægtet os lidt frem.

Det er lykkedes at finde aftagere hvert år, men det er absolut ikke noget, der kommer af sig selv, lyder det fra Henrik Skov, der nævner Søbogaards jyske afdeling i Studsgaard og en dansk vinproducent som nogle aftagere.

- Vi sælger også selv både friske og frosne bær til private. Det er ikke store mængder. Friske solbær kan folk selv hente, eller vi leverer dem med bud til hjemadressen i hele landet, 5 kg for 140 kroner. Løsfrosne bær laver vi selv helt lavpraktisk ved at indfryse 3 kg bær i en 15 liters poser, og så ryster vi posen under indfrysning. En del af bærrene får vi ribbet hos en kollega, inden vi poser dem i 1, 2,5 eller 5 kilos poser til kunderne, fortæller Henrik Skov og nævner, at det især er kunder i København, der køber de frosne bær via webshoppen. Prisen ligger på 40 kroner pr. kilo.

Stikkelsbærrene, som er den mindste del af Øster Linds bærproduktion - kun 400 buske - anvendes især til produktion af hedvin og bordvin, hvoraf en del sælges lokalt.

HortiAdvice's projekt med stikkelsbær og blåbær er finansieret af Fonden for Økologisk Landbrug. ■

En ombygget sprøjte forsynet med oliemotorer anvendes til varmtvandsbehandling af ukrudtet i rækkerne med buskfrugt.

Din farverige Lyngverden

WWW.GARDENGIRLS.DE

